

**SCHOOLPLAN
2007 – 2011**

**School voor speciaal
basisonderwijs
"DE TWEERN"
*Goes***

Inleiding	3
Zakelijke gegevens	4
1. De opdracht van onze school	6
Inleiding	6
Onze missie en visie of eigenlijk... waar staan we voor?	6
Analyse van de huidige situatie	10
Sponsoring	12
Consequenties meerjarenplanning	12
2. Onderwijskundige vormgeving	13
Inleiding	13
Wettelijke opdracht van het onderwijs	13
Nederlands	15
Engels	16
Rekenen/Wiskunde	17
Oriëntatie op jezelf en de wereld	18
Oriëntatie op natuur en techniek	20
Kunstzinnige oriëntatie	21
Bewegingsonderwijs en spel	22
Pauze	22
Zorgstructuur	23
Onderwijs aan langdurig zieke kinderen	23
Leerlinggebonden financiering	23
Consequenties voor de meerjarenplanning	24
3. Personeelsbeleid	26
Inleiding	26
Formatiebeleid	26
Normjaartaak en taakbeleid	27
Professionele communicatie door functioneringsgesprekken en beoordelingsgesprekken	27
Persoonlijk ontwikkelingsplan	27
Nascholing	27
Coaching en begeleiding van (nieuwe) leerkrachten	28
Wet BIO en het bekwaamheidsdossier	28
Werving en selectie	28
Arbobeleid	28
Doelgroepenbeleid	28
Ziekteverzuimbeleid	29
Mobiliteitsbeleid	29
Consequenties voor de meerjarenplanning	29
4. Kwaliteitsbeleid	30
Inleiding	30
Systematisch werken aan steeds Beter onderwijs	30
Bijsturen met de gegevens over de resultaatgebieden	33
Borgen van onderwijskundige ontwikkelingen	35
Consequenties voor de meerjarenplanning	36
5. Meerjarenplanning	37

Inleiding

Doel van het schoolplan

Het schoolplan dat voor u ligt is een beleidsdocument waarin we aangeven welke keuzes we gemaakt hebben en zullen maken voor de komende tijd ten aanzien van het onderwijs op onze school.

Uitvoerig hebben we als team nagedacht over de manier waarop we kijken naar kinderen en volwassenen en hoe onze rol als leerkracht, c.q. opvoeder moet zijn. Deze gedachten zijn verwoord in een visie welke het vertrekpunt vormt van alle zaken die we op school willen realiseren.

Het is een beschrijving van de wijze waarop wij ons onderwijs inhoud geven, welke materialen wij daarbij gebruiken en hoe wij het organiseren. De kerndoelen bepalen voor een deel ons onderwijs, maar waarbij we steeds uitgaan van de ontwikkelingskansen van het kind.

De manier van kwaliteit bewaken komt aan de orde en op grond van interne analyses willen we verbeteringen aanbrengen.

Voor bestuur, team en ouders willen we middels dit plan helder uiteenzetten waarvoor wij staan en wat we willen realiseren op onze school.

Het schoolplan is een wettelijk document dat door het bestuur ter verantwoording is toegestuurd aan de inspectie.

Samenhang

Ons vertrekpunt is onze visie en in onze schoolgids staat beschreven waar onze school voor staat en op welke ideeën ons onderwijs is gebaseerd.

Verder wordt een beschrijving gegeven van ons huidige onderwijs en op welke punten wij nog verder willen ontwikkelen. Dit is beschreven in hoofdstuk 5 "de meerjarenplanning".

Ons personeelsbeleid dient afgestemd te zijn c.q. te worden op ons onderwijskundig beleid en we geven dat aan in het integraal personeelsbeleidsplan.

Kwaliteit leveren staat voorop en de bewaking ervan is een cyclisch proces.

Niet alle beleidsterreinen worden beschreven, maar het financieel beleid mag niet onbenoemd blijven. Er is door de komst van lumpsumbekostiging meer ruimte om als school/bestuur eigen keuzes te maken.

Steeds zal bij het opstellen van de jaarlijkse begroting rekening gehouden moeten worden met de onderwijskundige doelen c.q. wensen.

Totstandkoming

Team, beleidsteam, managementteam en medezeggenschapsraad hebben met ondersteuning van RPCZ en De Activiteit de inhoud van dit plan samengesteld. Daarbij is gebruik gemaakt van de volgende gegevens:

- Het schoolplan van 2003-2007.
- Het PKO van het inspectiebezoek op 3 en 5 oktober 2006.
- De uitslagen van de tevredenheidsmeting, De KWIN
- De uitslagen van De Zelf-Audit voor SBO
- Teambesluiten en studiedagbesluiten.
- Instroom – en uitstroomgegevens.

In het plan wordt aangegeven op welke gebieden het team zich verder wil ontwikkelen, wat terug te vinden is in de meerjarenplanning.

Het schoolteam stelt zich onder leiding van het managementteam verantwoordelijk voor de uitvoering van dit schoolplan in de komende vier jaar. Op basis van deze gegevens en informatie over nieuwe en op handen zijnde ontwikkelingen heeft het schoolteam tijdens studiedagen opnieuw de missie en de visie van de school vastgesteld. Op deze studiedag zijn ook nadrukkelijk de eigen wensen van de personeelsleden aan bod geweest.

Daarna is door het team de richting aangegeven waarin de school zich zou moeten ontwikkelen door het vaststellen van strategische keuzes.

Het bevoegd gezag stelt zich door de akkoordverklaring verantwoordelijk voor het ondersteunen en bewaken van hetgeen is beschreven en stelt zich garant voor het gericht inzetten van middelen.

Middels een jaarverslag wordt het bestuur op de hoogte gehouden van de bereikte doelen.

Zakelijke gegevens

NAAM, ADRES VAN DE SCHOOL
SBO DE TWEERN Postbus 307; 4460 AS GOES Evertsenstraat 100; 4461 XS GOES Tel.: 0113-228864 Fax: 0113-231778 Email: administratie@detweern.nl Website: www.detweern.nl

ADMINISTRATIENUMMER
Brinnummer : 140J Bevoegd gezag : 40876 Inspectienummer. :

NAAM, ADRES BEVOEGD GEZAG
Stichting RESPONT: Stichting Samenwerkingsscholen voor SBO en PRO in Zeeland p/a Postbus 313 4330 AH MIDDELBURG

VERKLARING VAN VASTSTELLING

Dit schoolplan is door het bevoegd gezag vastgesteld

Te : Goes

Op : 28 september 2007

Voor de periode : 01-08-07 tot 01-08-11

Ondertekening namens:

Het bevoegd gezag	De onderwijsgevenden	De medezeggenschapsraad
Datum : september 2007	Datum : september 2007	Datum : september 2007
Naam : T. J. Quaak	Naam : A. van Trigt	Naam : E.E. de Zwarte
Functie : directeur / bestuurder	Functie : adj.directeur	Functie : secretaris MR

Samenhang met schoolgids en andere documenten

De schoolgids is samengesteld op basis van de inhoud van het schoolplan.

Verder wordt in het schoolplan verwezen naar de volgende documenten:

- Zorgplan WSNS
- Afspraken op personeelsgebied vanuit de stichting Respont
- Overige beleidsafspraken op Stichtingsniveau
- Schoolgids
- Werkstuk Magistrum studie directie: "Van SBO naar Expertisecentrum"
- Beleidsmap
- Kwaliteitsnotitie

1. De opdracht van onze school

Inleiding

SBO De Tweern is per 1 augustus 1998 ontstaan uit een fusie van twee scholen voor speciaal onderwijs en een afdeling voor I.O.B.K. In juni 2005 is de nieuwbouw aan De Evertsenstraat betrokken. Een prachtig, ruim en functioneel gebouw met alle voorzieningen die nodig zijn om de leerlingen op te vangen in de leeftijd van 4 tot 12/13 jaar.

SBO De Tweern is onderdeel van het samenwerkingsverband Weer Samen Naar School "De Bevelanden" samen met ca 56 basisscholen. Onze school vangt leerlingen op die specifieke instructie- en ondersteuningsbehoeften hebben, waarvoor de school ze nieuwe ontwikkelingskansen biedt. De Tweern maakt voor de doelgroep het onderwijs altijd passend! Kinderen bij ons op school hebben van de Permanente Commissie Leerlingenzorg (PCL) een positieve beschikking gekregen om ons onderwijs te mogen volgen.

Onze school werkt verder nauw samen met Centrum voor dagbehandeling voor kinderen (Cvdvk) te Goes ten behoeve van parttime instroom van jonge risicoleerlingen. Ook vindt instroom plaats vanuit Kinderdagverblijf "De Zunneguis" en andere vormen van (voor)schoolse opvang te Goes. Er zijn ook contacten gelegd met de Stichting St Marie, die jonge kinderen opvangt met ESM problemen in de (voor) schoolse periode. Zie voor zaken met betrekking tot het samenwerkingsverband het bijgevoegde zorgplan WSNS.

We merken de laatste jaren dat de leerlingenproblematiek complexer wordt. Leerproblemen gaan vrijwel altijd gepaard met problemen op sociaal-emotioneel gebied. Meer handen in de klas of minder leerlingen in een groep is meer en meer noodzakelijk, met intensievere begeleiding van leerkrachten. Samenwerking met de ouders/ verzorgers van de kinderen zal moeten worden bevorderd en waar nodig intensievere begeleiding vanuit school naar de thuissituatie.

Onze missie en visie of eigenlijk... waar staan we voor?

MISSIE:

SBO De Tweern biedt ontwikkelingskansen aan leerlingen met specifieke orthopedagogische en/of orthodidactische ondersteuningsbehoefte:

***"DE TWEERN MAAKT HET ONDERWIJS
VOOR ALLE LEERLINGEN PASSEND!!!"***

VISIE:

a. Identiteit.

Als samenwerkingschool gaan we uit van gelijkwaardigheid van alle levensbeschouwelijke en maatschappelijke overtuigingen en stromingen. We leren kinderen respect te hebben voor de verschillen en dus ook voor elkaar.

b. Visie op kinderen.

Alle kinderen zijn uniek, gelijkwaardig, maar niet gelijk.. Kinderen ontwikkelen zich altijd, echter niet op dezelfde wijze! Bij de geboorte is in aanleg al veel bepaald en beïnvloeding van de omgeving is wezenlijk. De kinderen op De Tweern hebben door verschillende oorzaken onvoldoende baat bij het volgen van regulier basisonderwijs door o.a.:

- leerproblemen, -stoornissen
- minder zelfvertrouwen
- concentratieproblemen
- gedragsproblemen, -stoornissen
- sociale en/of emotionele problemen

Voor deze problematieken is een intensieve sturing en begeleiding nodig bij het leren en/of in het omgaan met leeftijdsgenoten en volwassenen.

Elk kind ontwikkelt zich en heeft daarbij wel speciale behoeften. Daarvoor dient een kind een aangepast onderwijsaanbod aangereikt te krijgen. Onze leerlingen ontwikkelen zich zo volledig mogelijk om uit te groeien tot evenwichtige personen, die uiteindelijk zoveel mogelijk zelf kunnen bepalen hoe te handelen en te functioneren. We leren de kinderen dat ze in de maatschappij twee rollen vervullen, een rol als individuele deelnemer en een rol als gezamenlijke deelnemer.

Op onze school gaan we uit van de drie basisbehoeften van een kind:

Relatie:

De school creëert een prettige sfeer van acceptatie en vertrouwen. Daarbij is een persoonlijke relatie met de leerkracht, veiligheid en geborgenheid van groot belang. Kinderen gaan beter presteren als ze zich veilig en gewaardeerd voelen. Kinderen hebben respect voor zichzelf en anderen, waaronder andere overtuigingen en belevingen.

Competentie:

We creëren lessituaties waardoor de kinderen plezier in het schoolgaan, in het leren, in het samenwerken en in het samenspelen hebben.

We laten ze ervaren dat ze iets kunnen en daarvoor gewaardeerd worden. Leerresultaten o.a. vanuit thema's mogen gezien worden!

We gaan uit van wat het kind al kan en weet. We sluiten nauw aan bij hun mogelijkheden en zoeken met het kind naar de zone van de naaste ontwikkeling. Een uitdagende leeromgeving is hiervoor erg belangrijk.

Autonomie:

We nemen de kinderen serieus, accepteren ze zoals ze zijn en hechten veel waarde aan het zelfstandig kunnen functioneren. Kinderen leren niet alleen op school, maar ook thuis in het gezin en hun directe omgeving. In het proces naar grotere zelfstandigheid leren we kinderen zelf beslissingen te nemen en hierop te reflecteren.

c. Visie op de professionele medewerkers.

Alleen een medewerker met een professionele neutrale, pedagogische- en didactische houding kan een kind goed en positief begeleiden, zonder daarbij de identiteit en/of persoonlijkheid van zichzelf uit het oog te verliezen.

Medewerkers dragen gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het ontwikkelingsproces van iedere leerling. Optimale samenwerking binnen het team, goed klassenmanagement, intervisie, collegiale consultatie en de juiste (na)scholing draagt er toe bij dat kinderen zich binnen hun mogelijkheden optimaal leren ontwikkelen vanuit een zo hoog mogelijk reëel ontwikkelingsperspectief. Medewerkers stimuleren leerlingen en geven ze gelegenheid om zich op verschillende gebieden van kennis en vaardigheden te ontplooiën en om zelfredzaam te zijn in allerlei situaties.

De medewerker is zich bewust van zijn rol als begeleider en zal het vertrouwen van kinderen nooit bewust beschamen.

Volgens vaste afspraken geven medewerkers de kinderen duidelijk grenzen aan middels eenduidige schoolregels, uitwerkingen per bouw en/of kindspecifieke afspraken.

De medewerker kan zich verplaatsen in het individuele kind, in de omgeving waarin een kind opgroeit en gaat met elk kind een persoonlijke en een didactische relatie aan.

Daarnaast wordt het groepsproces positief gestimuleerd. Door individuele- en kringgesprekken is de medewerker op de hoogte van de belevingswereld van een kind.

d. Visie op het onderwijs:

Een kind moet zich veilig en vertrouwd voelen in zijn of haar omgeving. Een goede sfeer en een goed pedagogisch klimaat zijn hiervoor heel belangrijk.

Middels gerichte begeleiding in de school, in de groep of op het speelterrein moet het kind merken dat er aandacht en begrip is van een ieder van het schoolteam voor zijn of haar gedrag.

Daarnaast bevorderen we het met plezier en betekenisvol leren van kinderen.

Kinderen leven en leren samen met volwassenen . De school heeft als taak ervoor te zorgen dat kinderen goed begeleid worden in hun ontwikkeling, om later uit te groeien tot zelfstandige deelnemers van onze talige Westerse maatschappij. We bieden de leerlingen kennis en vaardigheden aan die ze nodig hebben. Door extra aandacht te besteden aan ontwikkelingen op het gebied van lezen, spelling, taal en rekenen realiseren we dit ook voor onze kinderen.

Binnen De Tweern wordt in iedere groep met een rooster gewerkt. Wij richten ons programma zo in dat 50% van de onderwijstijd wordt besteed aan lezen, taal en rekenen. Maar ook binnen de wereldoriënterende vakken is er veel aandacht voor lezen (informatieverwerking) en begrijpend lezen.

Naast de cognitieve vakken zijn de creatieve vakken, wereldoriënterende vakken, sociaal emotionele ontwikkeling en de omgang en samenwerking met anderen ook van groot belang.

Het samenwerken, samen iets beleven, gevoelens delen, iets voor anderen over hebben, zijn onderdelen van het onderwijspakket van de school. Daarnaast wordt gewerkt aan alle vak- en vormingsgebieden van het basisonderwijs, zoals voorgeschreven in de wet op het primair onderwijs.

Het leerstofaanbod:

- waarborgt een doorgaande lijn uitgaande van de kerndoelen als basis;
- prikkelt de nieuwsgierigheid en motivatie van ieder kind;
- wordt in samenhang en betekenisvol aangeboden;
- geeft kinderen inzicht in en voldoening over hun eigen leerproces.

In de onderbouw werken we vanuit de basisontwikkeling van ontwikkelingsgericht onderwijs op meerdere vakgebieden. In de midden- en bovenbouw werken we thematisch binnen taal- en wereldoriënterende vakken.

Aandacht voor actuele gebeurtenissen van de omgevingswereld van de kinderen is belangrijk binnen het hele onderwijsproces.

Doordat er veel bekend is van de kinderen middels uitgebreid onderzoek, wordt er ook gericht gewerkt met behulp van groepsplannen en individuele handelingsplannen aan datgene wat het kind nodig heeft. Vanuit het ontwikkelingsperspectief evalueren we jaarlijks, systematisch de kwaliteit van de opbrengsten van de leerlingen en indien nodig wordt het ontwikkelingsperspectief bijgesteld.

Onze schoolorganisatie zit zo in elkaar dat ieder personeelslid zijn/haar werk goed kan doen. Naast professionele en gespecialiseerde leerkrachten en onderwijsassistenten zijn er IB-ers, RT-ers, vakleerkrachten, logopedistes, onderwijsassistentes, orthopedagoge, (assistent)psychologe, fysiotherapeut, maatschappelijk werker, administratieve krachten, (assistent)conciërges en managementleden, die het mogelijk maken om samen het ontwikkelingsperspectief van iedere leerling te realiseren.

e. Visie op contacten met ouders/ verzorgers en anderen

We benaderen ouders gastvrij en we stimuleren open en eerlijke contacten met ouders/ verzorgers. Het deelnamepercentage van oudercontacten groeit naar meer dan 60%. We stimuleren betrokkenheid van ouders zowel bij het gehele schoolgebeuren als bij de ontwikkeling van hun eigen kind(eren) door middel van het organiseren van structurele oudercontacten. Initiatieven voor tussentijds contact liggen zowel bij school als bij ouders/ verzorgers. Daarom nodigen we ouders van harte uit op de oudercontactavonden om met de leerkracht(en) en Onderwijsondersteunend personeel te praten over de leer- en gedragsontwikkeling van hun kind. Tijdens deze gesprekken staan begrip, gezamenlijke aandacht en afstemming in de begeleiding van het kind centraal.

Elk nieuw schooljaar starten we met een kennismakingsavond/middag voor de ouders/ verzorgers. Ouders kunnen dan kennismaken met de groepsleerkracht(en) en andere ouders van leerlingen uit de groep van hun kind. Er wordt informatie gegeven over het nieuwe schooljaar en men krijgt een schoolgids. De groepsleerkrachten gaan op huisbezoek bij alle kinderen uit hun groep. Aan het eind van de maand krijgen alle kinderen een algemene nieuwsbrief mee naar huis. Daarnaast wordt er extra informatie verstrekt door de onderbouw middels heen en weer mapjes, door de middenbouw middels een tussentijdse nieuwsbrief en werken alle bovenbouwleerlingen met een agenda. De eigen internetsite is ook bedoeld voor algemene informatie. We organiseren elk jaar diverse activiteiten samen met de kinderen waarbij de ouders voor de eindpresentaties worden uitgenodigd.

Voor speciale ondersteuning is er ten behoeve van kinderen en ouders/verzorgers op school een maatschappelijk werkster. Als schakel tussen thuis en school verzorgt zij oudercursussen, ouder- en kindbegeleiding en ondersteunt zij thuissituaties.

f. Visie op het samenwerkingsverband:

Als school en zorgplatformteam breiden we onze contacten in het samenwerkingsverband uit door middel van het verder uitdragen van onze deskundigheid. De inzet van deze expertise is alleen mogelijk als deze intern aanwezig is. Aan de hand van vragen en/ of ontwikkelingen binnen het Samenwerkingsverband, onderzoeken we wat de mogelijkheden zijn van passende arrangementen ten behoeve van het basisonderwijs. Te denken valt aan:

- het opzetten van een leescentrum;
- de mogelijkheid van observatieplaatsing van (jonge) leerlingen;
- een time-outvoorziening voor leerlingen met gedragsmoeilijkheden;
- intensiveren van de contacten met de jeugdhulpverleningsinstellingen, de REC's (SO en VSO), het VO, de Pabo en de ROC's die stagiaires aan ons beschikbaar stellen. Analyse van de huidige situatie

Het werken in een gebouw met veel werknemers verdeeld over drie bouwen vraagt veel onderlinge afstemming en communicatie. En dat vraagt van het team veel energie en tijd: binnen de 3 bouwen wordt veel samengewerkt, maar ook afstemming tussen de bouwen vindt plaats. De vergaderstructuur staat onder druk, omdat er veel onnodige vergadertijd wordt ervaren. Het bouwcoördinatoren overleg (BCO) waarin het managementteam participeert zal nadrukkelijker plaatsvinden. De directie geeft aan, haalt en brengt informatie en de coördinatoren bespreken dit weer in de bouwvergaderingen. Grote personeelsvergaderingen kunnen in aantal afnemen (hooguit 3 x per jaar). Door veel te investeren in samenhangend overleg, gebruikmakend van diverse werk- en taakgroepen zullen we inhoud geven aan 'onze visie, onze zorg'. Het besluit is genomen om voor spelling over te gaan naar een nieuwe methode, voor technisch lezen naar een aanvullende methode en wereldoriëntatie zal thematisch op ontwikkelingsgerichte wijze worden aangeboden door de hele school. Maar ook het SBO dyslexieprotocol zal verder inhoud krijgen.

De actualisering van al onze plannen is verwerkt in hoofdstuk 5. Daar gaan we in op alle verdere ontwikkelingen betreffende :

- Onderwijskundig beleid en schoolconcept
- Invoering van methodes.
- Integraal personeelsbeleid (zie ook hoofdstuk 3).
- Financieel beleid.
- Management.
- Samenwerkingsverband (zie ook hoofdstuk 4)

Het PKO rapport van de inspectie van oktober 2006, heeft veel positieve kanten belicht van ons onderwijs, maar ook kritische kanttekeningen gemaakt over diverse kwaliteitsaspecten (zie PKO-rapport). De zaken die nog in ontwikkeling zijn en die daarin worden genoemd zullen ook in hoofdstuk 5 worden beschreven.

Het zijn de volgende zaken:

- Doorgaande leerlijnen.
- Effectieve leertijd.
- Nieuwe moderne methodieken.
- Meer uitdagende leeromgeving.
- Ontwikkelingsperspectief
- Autonomie en zelfreflectie van de leerling.

Om steeds meer uit te gaan van de totale ontwikkeling van kinderen wordt er al jaren bij de jongste kinderen van de school ontwikkelingsgericht gewerkt. In de periode tot 2011 zal er meer op deze manier gewerkt gaan worden, met de mogelijkheid dit verder te implementeren binnen de school. Zoals genoemd is de keuze voor de totale school gevallen op thematisch onderwijs voor de wereldoriënterende vakken (zie bijlage plan van aanpak)

Alle leerlingen in alle bouwen worden zo geïntegreerd mogelijk opgevangen. Echter kijken we wel kritisch naar de opvang van de leerlingen in de bovenbouw. De praktisch ingestelde leerlingen zullen zich meer op thematische wijze kunnen ontwikkelen.

Ten behoeve van de organisatie in de klas kennen we inmiddels de inzet van onderwijsassistentes. Deze zijn breder inzetbaar dan specifieke klasse assistentes. Inzet voor leerling gebonden financiering (rugzak) door deze assistentes is eveneens aan de orde.

Al enkele jaren is het wettelijk verplicht om leerlingen met een positieve beschikking tussentijds te plaatsen. We streven er naar dat plaatsing in groepen zoveel mogelijk aansluit bij de hulpvragen van kinderen. We letten op kalenderleeftijd, cognitief- en op aanspreek niveau. De (verplichte)plaatsingdata zijn: Na de zomer-, na de kerstvakantie en per 1 april.

De wet op de expertisecentra is al een tijdje van kracht. Ouders krijgen de mogelijkheid om hun kind, geïndiceerd door een Commissie van Indicatiestelling van één van de clusters die vallen onder de Wet Expertise Centra, te plaatsen op de Tweern. Weliswaar met de mogelijkheid extra formatie en middelen voor zo'n leerling in te zetten. Het gaat hierbij om leerlingen die al een plaats op De Tweern hebben. Maar het plaatsen van kinderen met een REC-indicatie ("rugzak"), kan in sommige omstandigheden toch tot de mogelijkheden behoren. (Zie hoofdstuk 2)

Sponsoring

Bij sponsoring gaat het om geld, goederen of diensten die een sponsor verstrekt aan een bevoegd gezag, directie, leraren, niet-onderwijzend personeel of leerlingen, waarvoor de sponsor een tegenprestatie verlangt waarmee leerlingen of hun ouders in schoolverband worden geconfronteerd.

Bij sponsoring kan bijvoorbeeld gedacht worden aan:

- Gesponsorde lesmaterialen. Bedrijven bieden De Tweern lesmaterialen aan zoals lesboekjes, video's, folders, posters, spellen.
- Advertenties. Wij bieden de mogelijkheid om te adverteren in de schoolkrant of op zogenaamde 'schoolboards'.
- Uitdelen van producten. Winkels, bedrijven en instituten delen op de school producten uit om leerlingen en hun ouders deze producten te laten uitproberen.
- Sponsoren van activiteiten. Sponsors, al dan niet afkomstig uit de directe schoolomgeving, stellen geld en/of middelen beschikbaar voor schoolfeesten, sportdagen, schoolreisjes.
- Sponsoren van gebouw, inrichting en/of computerapparatuur.

Uitgangspunt voor sponsoring van materialen en middelen ten bate van De Tweern is het convenant "*Scholen voor primair en voortgezet onderwijs en sponsoring*" dat door de besturenorganisaties, VNG en de staatssecretaris is ondertekend in 1997.

Het beleid ten aanzien van sponsoring ten bate van De Tweern is gericht op:

- Transparantie. De duidelijkheid voor iedereen als het om een gesponsorde activiteit gaat.
- Taak en doelstelling. De sponsoring moet verenigbaar zijn met de onderwijskundige en pedagogische taak van de school.
- Onderwijsinhoudelijk. Sponsoring mag niet de inhoud van het onderwijs beïnvloeden of in strijd zijn met de aan het onderwijs gestelde kwalitatieve eisen.
- Continuïteit. De continuïteit van het onderwijs mag geen gevaar lopen bij het wegvallen van de sponsoring.

Consequenties meerjarenplanning

In hoofdstuk 5 worden onderstaande punten nader uitgewerkt en schematisch weergegeven:

- Aspecten vanuit de visie: jaarlijkse evaluatie met borgingsactiviteiten.
- Ontwikkelingsgericht werken.
- Organisatie van de samenstelling van de groepen. Opvang van leerlingen in homogene en/of heterogene groepen.
- Kwaliteitsbeleid
- Beleidsmap.
- Doorgaande leerlijnen.
- Effectieve leertijd.
- Nieuwe moderne methodieken.
- Meer uitdagende leeromgeving.
- Autonomie en zelfreflectie van de leerling
- Ontwikkelingsperspectief
- Ontwikkelingen SBO in samenwerkingsverband

2. Onderwijskundige vormgeving

Inleiding

In dit hoofdstuk geven wij aan hoe wij het onderwijs op onze school vorm geven. In de beschrijving van dit hoofdstuk wordt duidelijk gemaakt, hoe wij invulling geven aan de wettelijke opdracht van het onderwijs rekening houdend met de missie van onze school en hetgeen wij in de komende schoolplanperiode willen realiseren gezien onze visie.

Beide zijn beschreven in het vorige hoofdstuk.

Per onderdeel zal beschreven worden hoe wij het onderwijs vorm geven. Tevens geven we een overzicht per paragraaf van de onderdelen, die in de komende 4 jaar veranderd c.q. ingevoerd zullen worden.

Wettelijke opdracht van het onderwijs

In de wet op het primair onderwijs (wpo) staat in een aantal artikelen beschreven aan welke eisen het onderwijs moet voldoen. In de hierna volgende paragrafen wordt aangegeven op welke wijze wij invulling geven aan deze wettelijke eisen.

Ononderbroken ontwikkeling

Artikel 8 lid 1 van de wpo geeft aan: Het onderwijs wordt zodanig ingericht, dat de leerlingen een *ononderbroken ontwikkelingsproces* kunnen doorlopen. Het wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.

Wij realiseren dit door onze leerlingen onderwijs op maat te bieden. Hierbij houden wij rekening met de vraag die het kind aan het onderwijs stelt. Uitgaande van deze vraag betekent dat er organisatorische en inhoudelijke aanpassingen noodzakelijk zijn. Ons uitgangspunt is responsief onderwijs. Om dit te kunnen realiseren werken wij bij de jongste kinderen voornamelijk ontwikkelingsgericht. In de midden- en bovenbouw wordt er meer methodegestuurd gewerkt.

Om aan te sluiten op de instructie- en ondersteuningsbehoeften van onze leerlingen wordt er gewerkt met verschillende niveaus in een groep. Hier wordt in bepaalde situaties de remedial teacher of een onderwijsassistente ingezet. In situaties waarin sprake is van veel niveauverschillen (met name bij lezen, spelling en rekenen, incidenteel bij taal) wordt er binnen de bouwen groepsdoorbrekend gewerkt.

Het omgaan met verschillen binnen de school is mogelijk als het klassenmanagement goed georganiseerd is. Dit doen wij door éénduidige regels binnen de school te gebruiken, wij leren kinderen om te gaan met uitgestelde aandacht en wij richten onze lokalen zodanig in dat verschillende organisatievormen mogelijk zijn (instructie, kring, zelfstandig werken, samenwerkend leren)

Binnen onze school wordt gebruik gemaakt van moderne methodes. Deze methoden bieden de mogelijkheid om op verschillende wijzen te differentiëren. Omdat er binnen onze school geen sprake is van het leerstofjaarklassensysteem vindt er tempo- en leerstofdifferentiatie plaats. Het leerstofaanbod zodanig afgestemd dat dit ligt in de 'zone van de naaste ontwikkeling'. Om dit te realiseren is het voor ons noodzakelijk om de leerontwikkeling goed te volgen. Dit doen wij met behulp van methodeonafhankelijke toetsinstrumenten. Bij de jonge kinderen wordt momenteel gebruik gemaakt van het Ontwikkelingsvolgmodel van het Seminarium voor Orthopedagogiek.

Bij het indelen van de groepen houden wij rekening met de mogelijkheden van de leerling. Tevens is ons uitgangspunt om zoveel mogelijk heterogene groepen samen te stellen.

Brede ontwikkeling

Artikel 8 lid 2 wpo geeft aan: Het onderwijs richt zich in elk geval op de emotionele en de verstandelijke ontwikkeling en op het ontwikkelen van creativiteit, op het verwerven van noodzakelijke kennis en van sociale, culturele en lichamelijke vaardigheden (*brede ontwikkeling*).

Wij bieden de kinderen op de Tweern onderwijs dat gericht is op genoemde brede ontwikkeling. Gezien de specifieke instructie- en ondersteuningsbehoeften die de kinderen op onze school hebben leggen wij wel bepaalde accenten.

Eén van deze accenten ligt in het aanleren van de sociale vaardigheden en de emotionele ontwikkeling. Wij gebruiken hiervoor momenteel de methode Leefstijl. Voor individuele leerlingen kan besloten worden een sociale vaardigheidstraining te volgen. In het schooljaar 2007-2008 zal er een pilot plaatsvinden met de methode Rots en Water, deze methode stimuleert de zelfredzaamheid van de leerlingen.

Al een geruim aantal jaren wordt er binnen de Tweern gewerkt met een realistische rekenmethode. In deze methode staat het samenwerken en de interactie tussen de leerlingen en leerkracht centraal. Ook dit levert een belangrijke bijdrage aan de brede ontwikkeling van onze leerlingen.

Naast het gebruik van moderne methoden worden er ook specifieke activiteiten georganiseerd die de brede ontwikkeling bevorderen, zoals het werken in thema's, het organiseren van een kerstmarkt, de kinderboekenweek enz... Met betrekking tot de creatieve ontwikkeling zijn er binnen onze school extra activiteiten in de vorm van hobbyblokken en voor elke leerling is er minimaal een keer per schooljaar een kindertheatervoorstelling. Waar mogelijk bezoeken we musea of nodigen we kunstenaars uit in de klas. De sociale- en zelfredzaamheid krijgt binnen onze school de aandacht door onder andere schoolreizen en schoolkampen, jeugd E.H.B.O., verkeer en hobbyblokken (koken) en zwemmen (ieder kind heeft de mogelijkheid in ieder geval een diploma te behalen)

Multiculturele samenleving

Artikel 8 lid 3 wpo geeft aan: Het onderwijs gaat er mede van uit dat de leerlingen opgroeien in een *multiculturele samenleving*.

We besteden hier specifiek aandacht aan in de verschillende thema's, tijdens kringgesprekken, staan in de klas stil bij de verschillende feestdagen, kijken met de leerlingen naar het TV-weekjournaal en maken gebruik van kranten in de klas. Er worden structureel geen specifieke activiteiten voor georganiseerd, wel incidenteel.

Kerdoelen

Artikel 9 lid 5 wpo geeft aan: Ten aanzien van de onderwijsactiviteiten, genoemd in het eerste tot en met vierde lid, worden bij algemene maatregel van bestuur *kerndoelen* vastgesteld.

En in artikel 9 lid 6: Voor de school geldt de eis dat zij tenminste de kerndoelen bij haar onderwijsactiviteiten als aan het eind van het basisonderwijs *te bereiken doelstellingen* hanteert. Hierna volgt een beschrijving van de leerstofgebieden waarvoor kerndoelen geformuleerd zijn en hoe deze op onze school aan de orde komen.

Nederlands

Hieronder wordt begrepen:

Taalbeschouwing, waaronder strategieën: taalvaardigheid
Mondeling onderwijs: spreken en luisteren
Schriftelijk onderwijs: technisch lezen, begrijpend lezen en schrijven

Taalbeschouwing, waaronder strategieën: taalvaardigheid

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen: Als hoofdmethode, "Taalleesland" van Bekadidact. Aangevuld met diverse remediërende materialen en/of programma's.
De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn: Groepsgewijs als uitgangspunt met daarbinnen individuele accenten via groepsplan en/of individueel handelingsplan.
In de komende schoolplanperiode willen wij de volgende veranderingen realiseren: Borgen en aanpassingen maken van deze ingevoerde methode en/of een nieuwe hoofdmethode invoeren omdat deze huidige methode zeer veel aanpassing nodig heeft binnen het SBO.

Mondeling onderwijs: spreken en luisteren

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen: Als hoofdmethode, "Taalleesland" van Bekadidact. Aangevuld met diverse remediërende materialen en/of programma's.
De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn: Groepsgewijs als uitgangspunt met daarbinnen individuele accenten via groepsplan en/of individueel handelingsplan.
In de komende schoolplanperiode willen wij de volgende veranderingen realiseren: Borgen en aanpassingen maken van deze ingevoerde methode en/of een nieuwe hoofdmethode invoeren omdat deze huidige methode zeer veel aanpassing nodig heeft binnen het SBO.

Schriftelijk onderwijs: technisch lezen, begrijpend lezen

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen: Als hoofdmethode voor technisch lezen, "Leeslijn" van Meulenhoff. En "Leesspoor" van Zwijsen. Als hoofdmethode voor begrijpend lezen, "Taalleesland" van Bekadidact. En Nieuwsbegrip, actuele teksten voor begrijpend lezen Aangevuld met diverse remediërende materialen en/of programma's.
De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn: Niveaugroepen met groepsoverstijgende aanpak per bouw in combinatie met RT. Begrijpend lezen: zie Taalleesland
In de komende schoolplanperiode willen wij de volgende veranderingen realiseren: Het technisch leesproces sneller laten verlopen door middel van borgen en aanpassingen maken in de methode Leeslijn in combinatie met het invoeren van de methode "LISBO". Materiaal in kaart brengen voor avi9+ lezers en afspraken over gebruik borgen. Om Betere resultaten te krijgen m.b.t. begrijpend lezen gaan we op zoek naar een aparte hoofdmethode voor begrijpend lezen met duidelijke leesstrategieën en willen we het begrijpend lezen loskoppelen van de methode Taalleesland.

Schriftelijk onderwijs: schrijven

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen:
Als hoofdmethode voor technisch schrijven, "Novoskript". en "Mijn eigen Handschrift".
Als hoofdmethode voor spelling, "Pi-spello" van I. Lagaay
Als hoofdmethode voor stellen, "Taalleesland" van Bekadidact
Aangevuld met diverse remediërende materialen en/of programma's.

De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn:
Groepsgewijs met bij spelling niveaugroepen volgens groepsplan.

In de komende schoolplanperiode willen wij de volgende veranderingen realiseren:
Voor spelling; invoeren en borgen van eenduidige spellingregels d.m.v. het invoeren van de methode Pi-spello.
Voor stellen; borgen en aanpassingen maken van deze ingevoerde methode en/of een nieuwe hoofdmethode invoeren omdat deze huidige methode zeer veel aanpassing nodig heeft binnen het SBO.

De tijd die op onze school besteed wordt aan het leergebied Nederland is als bijlage aan het schoolplan toegevoegd.

Engels

Hieronder wordt begrepen:

*Mondelinge taalvaardigheid
Leesvaardigheid en spelvaardigheid*

Mondelinge en lees taalvaardigheid:

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen:
Als hoofdmethode, "Real English" en "Early start"
Aangevuld met diverse thematische materialen en/of programma's.

De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn: Groepsgewijs in de hele bovenbouw.

In de komende schoolplanperiode willen wij geen veranderingen realiseren.

De tijd die op onze school besteed wordt aan het leergebied Engels is als bijlage aan het schoolplan toegevoegd.

Rekenen/Wiskunde

Hieronder wordt gerekend:

Wiskundig inzicht en handelen
Getallen en bewerkingen
Meten en meetkunde

Wiskundig inzicht en handelen

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen:

Als hoofdmethode, Pluspunt nieuwe euroversie.

Aangevuld met diverse remediërende materialen en/of programma's.

De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn: Niveaugroepen met groepsoverstijgende aanpak per bouw in combinatie met RT.

In de komende schoolplanperiode willen wij de volgende veranderingen realiseren:

Een eenduidige werkwijze m.b.t. de methode en de inzet en inventarisatie van rekenmateriaal en vervolgens het borgen van de gemaakte afspraken.

Bewerkingen

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen:

Als hoofdmethode, Pluspunt nieuwe euroversie.

Aangevuld met diverse remediërende materialen en/of programma's.

De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn: Niveaugroepen met groepsoverstijgende aanpak per bouw in combinatie met RT.

In de komende schoolplanperiode willen wij de volgende veranderingen realiseren:

Een eenduidige werkwijze m.b.t. de methode en de inzet en inventarisatie van rekenmateriaal en vervolgens het borgen van de gemaakte afspraken.

Meten en meetkunde

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen:

Als hoofdmethode, Pluspunt nieuwe euroversie.

Aangevuld met diverse remediërende materialen en/of programma's.

De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn: Niveaugroepen met groepsoverstijgende aanpak per bouw in combinatie met RT.

In de komende schoolplanperiode willen wij de volgende veranderingen realiseren:

Een eenduidige werkwijze m.b.t. de methode en de inzet en inventarisatie van rekenmateriaal en vervolgens het borgen van de gemaakte afspraken.

De tijd die op onze school besteed wordt aan het leergebied rekenen/wiskunde is als bijlage aan het schoolplan toegevoegd.

Oriëntatie op jezelf en de wereld

Hierbij onderscheiden wij:

Mens en samenleving (ook sociale- emotionele ontwikkeling)

Natuur en techniek

Ruimte

Tijd

Mens en samenleving

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen:

De methode "Leefstijl" voor de Sociaal emotionele ontwikkeling/ levensbeschouwelijk onderwijs

Zelfkennisgroepjes, SOVA-training

Methode voor zelfredzaamheid, "Rots en Water"

Jeugdverkeerskrant. Proefexamens

Theoretisch landelijk verkeersexamen voor de bovenbouw en landelijk praktijkexamen voor de schoolverlaters

Aangevuld met diverse (methodische) materialen, projecten en/of (TV)programma's die aansluiten bij de thema's.

De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn:

Groepsgewijs, groepjes binnen de groep, tweetallen of individueel, waar nodig ook groepsdoorbrekend.

In de komende schoolplanperiode willen wij de volgende veranderingen realiseren:

Als eerste de inhouden van oriëntatie op jezelf en de wereld betekenisvol in samenhang aanbieden. Ten tweede ervoor zorgen dat door een gestructureerd en interactief onderwijsaanbod, vormen van ontdekkend onderwijs, interessante thema's en activiteiten, leerlingen worden uitgedaagd in hun ontwikkeling. Daarom gaan we de methodieken afstemmen over de hele school en eventueel nieuwe methodes kiezen die als basis kunnen dienen. Het werken in thema's volgens de principes van ontwikkelingsgericht onderwijs uitbreiden naar de midden- en bovenbouw en een overzicht maken van de te behandelen leerstof en leerdoelen per groep. Ten derde zullen we de doelen die voor alle leergebieden van belang zijn (goede werkhouding, gebruik van leerstrategieën en begrijpend leesstrategieën, reflectie op eigen handelen en leren, uitdrukken van eigen gedachten en gevoelens, respectvol luisteren en kritiseren van anderen, verwerven en verwerken van informatie, ontwikkelen van zelfvertrouwen, respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving aandacht geven.

Om ervoor zorg te dragen dat levensbeschouwelijk onderwijs structureel terug te vinden is in de lessen zal een werkgroep zich buigen over het inventariseren van LBO-materiaal, het eventueel aanschaffen van een hoofdmethode voor LBO of een modus vinden om LBO te integreren in de lessen.

Afspraken borgen met betrekking op de methode Leefstijl en een voor SBO geschikt leerlingvolgsysteem met betrekking tot sociaal emotionele ontwikkeling invoeren.

Omdat de weerbaarheid van onze leerlingen vaak de nodige ondersteuning kan gebruiken, wordt er in het schooljaar 2007-2008 gestart met een pilot "Rots en Water". Deze weerbaarheidstraining zal worden gegeven door gediplomeerde leerkrachten.

Ruimte

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen:
Als hoofdmethode, "Wereld van verschil".
Aangevuld met diverse (methodische) materialen, projecten en/of (TV)programma's die aansluiten bij de thema's.

De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn:
Groepsgewijs. groepjes binnen de groep, tweetallen of individueel

In de komende schoolplanperiode willen wij de volgende veranderingen realiseren:
Als eerste de inhouden van oriëntatie op jezelf en de wereld betekenisvol in samenhang aanbieden. Ten tweede ervoor zorgen dat door een gestructureerd en interactief onderwijsaanbod, vormen van ontdekkend onderwijs, interessante thema's en activiteiten, leerlingen worden uitgedaagd in hun ontwikkeling. Daarom gaan we de methodieken afstemmen over de hele school en eventueel nieuwe methodes kiezen die als basis kunnen dienen. Het werken in thema's volgens de principes van ontwikkelingsgericht onderwijs uitbreiden naar de midden- en bovenbouw en een overzicht maken van de te behandelen leerstof en leerdoelen per groep. Ten derde zullen we de doelen die voor alle leergebieden van belang zijn (goede werkhouding, gebruik van leerstrategieën en begrijpend leesstrategieën, reflectie op eigen handelen en leren, uitdrukken van eigen gedachten en gevoelens, respectvol luisteren en kritiseren van anderen, verwerven en verwerken van informatie, ontwikkelen van zelfvertrouwen, respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving aandacht geven tijdens de lessen.

Tijd

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen:
Als hoofdmethode, "Bij de tijd"
Aangevuld met diverse (methodische) materialen, projecten en/of (TV)programma's die aansluiten bij de thema's.

De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn:
Groepsgewijs. groepjes binnen de groep, tweetallen of individueel

In de komende schoolplanperiode willen wij de volgende veranderingen realiseren:
Als eerste de inhouden van oriëntatie op jezelf en de wereld betekenisvol in samenhang aanbieden. Ten tweede ervoor zorgen dat door een gestructureerd en interactief onderwijsaanbod, vormen van ontdekkend onderwijs, interessante thema's en activiteiten, leerlingen worden uitgedaagd in hun ontwikkeling. Daarom gaan we de methodieken afstemmen over de hele school en eventueel nieuwe methodes kiezen die als basis kunnen dienen. Het werken in thema's volgens de principes van ontwikkelingsgericht onderwijs uitbreiden naar de midden- en bovenbouw en een overzicht maken van de te behandelen leerstof en leerdoelen per groep. Ten derde zullen we de doelen die voor alle leergebieden van belang zijn (goede werkhouding, gebruik van leerstrategieën en begrijpend leesstrategieën, reflectie op eigen handelen en leren, uitdrukken van eigen gedachten en gevoelens, respectvol luisteren en kritiseren van anderen, verwerven en verwerken van informatie, ontwikkelen van zelfvertrouwen, respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving aandacht geven tijdens de lessen.

Oriëntatie op natuur en techniek

Hieronder wordt onderscheiden:

Natuur

Techniek

Natuur

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen:
Als hoofdmethode, "Natuurlijk".
"Jeugd-EHBO" + examen in de schoolverlatersgroepen
leskisten MEC in de bovenbouw
Aangevuld met diverse (methodische) materialen, projecten en/of (TV)programma's die aansluiten bij de thema's.

De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn:
Groepsgewijs groepjes binnen de groep, tweetallen of individueel en indien mogelijk aansluitend bij een thema
Jeugd-EHBO-examen voor schoolverlatersgroepen.

In de komende schoolplanperiode willen wij de volgende veranderingen realiseren:
Als eerste de inhouden van oriëntatie op jezelf en de wereld betekenisvol in samenhang aanbieden. Ten tweede ervoor zorgen dat door een gestructureerd en interactief onderwijsaanbod, vormen van ontdekkend onderwijs, interessante thema's en activiteiten, leerlingen worden uitgedaagd in hun ontwikkeling. Daarom gaan we de methodieken afstemmen over de hele school en eventueel nieuwe methodes kiezen die als basis kunnen dienen. Het werken in thema's volgens de principes van ontwikkelingsgericht onderwijs uitbreiden naar de midden- en bovenbouw en een overzicht maken van de te behandelen leerstof en leerdoelen per groep. Ten derde zullen we de doelen die voor alle leergebieden van belang zijn (goede werkhouding, gebruik van leerstrategieën en begrijpend leesstrategieën, reflectie op eigen handelen en leren, uitdrukken van eigen gedachten en gevoelens, respectvol luisteren en kritiseren van anderen, verwerven en verwerken van informatie, ontwikkelen van zelfvertrouwen, respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving aandacht geven tijdens de lessen.

Techniek

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen:
"Ontdekkasteel".
Aangevuld met diverse (methodische) materialen, projecten en/of programma's die aansluiten bij de thema's.

De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn:
Groepsgewijs groepjes binnen de groep, tweetallen of individueel, tijdens hobbyblokken en/of indien mogelijk aansluitend bij een thema

Omdat we techniek een wezenlijk onderdeel van het onderwijs vinden willen we in de komende schoolplanperiode de *volgende* veranderingen realiseren:
Beleid maken voor het kerndoel techniek. Invoering en ontdekken van de mogelijkheden van het ontdekkasteel en het borgen van afspraken m.b.t. het gebruik.

De tijd die op onze school besteed wordt aan het leergebied oriëntatie op jezelf en de wereld is als bijlage aan het schoolplan toegevoegd.

Kunstzinnige oriëntatie

Hieronder wordt verstaan:

Vormgeven

Muziek

Kunst- en cultuurbeschouwing

Vormgeven

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen:

“Tekenvaardig”, “Handvaardig” en Textielvaardig.

Aangevuld met diverse (methodische) materialen, projecten en/of programma’s die aansluiten bij de thema’s.

De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn:

Groepsgewijs en groepsoverstijgend bij hobbyblokken.

Vakleerkracht Textiel verzorgd een deel van de lessen Textiel verdeeld over de middenbouw

In de komende schoolplanperiode willen wij een duidelijk beleid ontwikkelen met betrekking tot cultuureducatie en gaan we in de lessen waarmogelijk aansluiten op het thema.

Muziek

Hiervoor gebruiken wij geen hoofdmethode maar maken gebruik van de volgende materialen:

Maar diverse (methodische) materialen, projecten en/of programma’s die aansluiten bij de thema’s.

De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn:

Groepsgewijs

In de komende schoolplanperiode willen wij een duidelijk beleid ontwikkelen met betrekking tot cultuureducatie en gaan we in de lessen waarmogelijk aansluiten op het thema.

Indien nodig gaan we ook op zoek naar een hoofdmethode voor muziek.

Kunst- en cultuurbeschouwing

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen:

(Toneel)voorstellingen, projecten en leskisten van SCOOP.

Eigen projecten, zoals De Kinderboekenweek

Aangevuld met diverse (methodische) materialen, projecten en/of programma’s die aansluiten bij de thema’s.

De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn:

Groepsgewijs, Bouwgewijs en/of projectmatige aanpak over de hele school heen.

Voor elke leerling minimaal elke jaar een bezoek aan een (toneel)voorstelling en waar mogelijk een bezoek aan een museum, culturele instelling of cultureel erfgoed.

In de komende schoolplanperiode willen wij een duidelijk beleid ontwikkelen met betrekking tot cultuureducatie en gaan we in de lessen waarmogelijk aansluiten op het thema.

De tijd die op onze school besteed wordt aan het leergebied kunstzinnige oriëntatie is als bijlage aan het schoolplan toegevoegd.

Bewegingsonderwijs en spel

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen:
Als hoofdmethode de gymmappen gemaakt door H. Koel
Met als bron: "Basisdocument bewegingsonderwijs" van het SLO en "Basislessen bewegingsonderwijs" van Wim van Gelder en Hans Stroes
Zwemlesprogramma van Zwembad, Sportpunt Zeeland te Goes

De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn:
Groepsgewijze gymlessen voor een deel verzorgd door Vakleerkracht.
Lessen worden gegeven volgens een planmatige opzet van de Vakleerkracht.
Vakleerkracht verzorgd ook de MRT.
Zwemlesprogramma gegeven door badmeesters en of juffen van Zwembad, Sportpunt Zeeland te Goes. Voor de onder- en middenbouw en voor leerlingen uit de bovenbouw zonder diploma.

In de komende schoolplanperiode willen wij de volgende veranderingen realiseren:
Voor bewegingsonderwijs de verandering m.b.t. de bevoegdheden van nieuw afgestudeerde leerkrachten implementeren.

De tijd die op onze school besteed wordt aan het leergebied bewegingsonderwijs is als bijlage aan het schoolplan toegevoegd.

Pauze

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen:
Leerlingen nemen zelf eten en drinken mee. Er zijn voor binnen- en buitenspel verschillende materialen beschikbaar voor verschillende leeftijden.

De werkwijzen, die wij hiervoor hanteren zijn:
Binnenpauze; groepsgewijs in de klas met de groepsleerkracht en/of onderwijsassistent
Buitenpauze; Onder- en Middenbouw of boevenbouw met toezicht van groepsleerkrachten en/of OOP-ers

In de komende schoolplanperiode willen wij geen veranderingen realiseren:
Aan het begin van een schooljaar worden de regels en het pleinwachtrooster geborgd.

De tijd die op onze school besteed wordt aan pauze is als bijlage aan het schoolplan toegevoegd.

Zorgstructuur

Artikel 8 lid 4 wpo geeft aan: Ten aanzien van leerlingen *die extra zorg behoeven*, is het onderwijs gericht op individuele begeleiding die is afgestemd op de behoeften van de leerling.

In lid 6 staat: De scholen voorzien in een *voortgangsregistratie* omtrent de ontwikkeling van leerlingen die extra zorg behoeven.

Wij zijn een SBO-school en al onze kinderen dienen vanuit dat oogpunt te vallen onder een zorgstructuur waarin een specifiek oog is voor alle leerlingen. Wij hebben daarvoor een zorgstructuur ontwikkeld die bestaat uit zorgbesprekingen, groepsplannen, methodeonafhankelijke toetsing en vorderingenregistratie. De zorgstructuur wordt in de school gecoördineerd door intern begeleiders en management met ondersteuning van de Commissie van Begeleiding (CvB). Onze zorgstructuur is beschreven in het beleidsstuk "zorgstructuur". Er wordt een plan opgezet om te komen tot het formuleren van het ontwikkelingsperspectief van en voor alle leerlingen.

Te realiseren veranderingen:

Het beleidsstuk "zorgstructuur" is opgenomen in de beleidsmap.

Invoering van het dyslexieprotocol.

Onderwijs aan langdurig zieke kinderen

Artikel 9a wpo gaat over: Ondersteuning bij het onderwijs aan zieke leerlingen

1. Bij het geven van onderwijs aan een leerling die is opgenomen in een ziekenhuis of die in verband met ziekte thuis verblijft, kan het bevoegd gezag van een school worden ondersteund.
2. De ondersteuning bedoeld in het eerste lid wordt verzorgd door:
  - een educatieve voorziening bij een academisch ziekenhuis of
  - een schoolbegeleidingsdienst als bedoeld in artikel 179, indien de leerling is opgenomen in een ziekenhuis niet zijnde een academisch ziekenhuis dan wel indien de leerling in verband met ziekte thuis verblijft.

De procedure, die wij binnen onze school volgen om in zo'n geval beslissingen te nemen is beschreven in de beleidsmap. Uitgangspunt is dat het plan dat in werking treedt opgesteld wordt in overleg met ouders, arts, intern begeleider en de leerkracht.

Leerlinggebonden financiering

Op basis van de wettelijke regeling leerling-gebonden financiering kunnen leerlingen met een handicap in het basisonderwijs geplaatst worden.

In deze paragraaf geven we aan welk beleid we op school ontwikkeld hebben met betrekking tot integratie van leerlingen met een handicap.

Voor onze school geldt dat een leerling pas toegelaten kan worden als er sprake is van een positieve beschikking afgegeven door de Permanente Commissie Leerlingenzorg. Daar het samenwerkingsverband afspraken heeft gemaakt over welke kinderen in aanmerking kunnen komen voor een plaats in het speciaal basisonderwijs gaan wij er van uit dat in de toekomst leerlingen met een indicatie voor speciaal onderwijs niet toegelaten zullen worden. In het samenwerkingsverband is in april 2007 besloten dat een

leerling met een Rec-indicatie in bepaalde gevallen wel toelaatbaar is tot het SBO, onze school in dit geval Het is aan de PCL om in voorkomende gevallen na uitgebreide overweging en altijd in het belang van het kind eventueel tot een positieve beschikking over te gaan. Voor zittende leerlingen kan er alleen leerling-gebonden financiering worden aangevraagd wanneer de begeleiding binnen het zorgsysteem van De Tweern niet toerijkend is en extra ondersteuning noodzakelijk wordt geacht. Voor deze leerlingen wordt altijd een Individueel handelingsplan opgesteld.

Consequenties voor de meerjarenplanning

- **Nederlands:**
  - Borgen en aanpassingen maken van de ingevoerde methode Taalleesland en/of een nieuwe hoofdmethode invoeren.
  - Borgen en aanpassingen maken in de methode Leeslijn en het invoeren van de methode "LISBO". Materiaal in kaart brengen voor avi9+ lezers en afspraken over gebruik borgen.
  - Het begrijpend lezen loskoppelen van de methode Taalleesland en invoeren van een aparte hoofdmethode voor begrijpend lezen met duidelijke leesstrategieën
  - Invoeren en borgen van eenduidige spellingregels en implementatie van de methode Pi-spello.
  - Voor stellen; borgen en aanpassingen maken van deze ingevoerde methode en/of een nieuwe hoofdmethode invoeren.

- **Rekenen/wiskunde:**
  - Borgen van een eenduidige werkwijze m.b.t. de methode Pluspunt en de inzet en inventarisatie van rekenmateriaal en vervolgens het borgen van de gemaakte afspraken.

- **Oriëntatie op jezelf en de wereld:**
  - De inhouden van oriëntatie op jezelf en de wereld betekenisvol in samenhang aanbieden.
  - De methodieken afstemmen over de hele school en eventueel nieuwe methodes kiezen die als basis kunnen dienen.
  - Het werken in thema's volgens de principes van ontwikkelingsgericht onderwijs uitbreiden naar de midden- en bovenbouw.
  - Een overzicht maken van de te behandelen leerstof en leerdoelen per groep. De doelen die voor alle leergebieden van belang zijn voldoende aandacht geven in de lessen.
  - Inventariseren van LBO-materiaal, het eventueel aanschaffen van een hoofdmethode voor LBO of een modus vinden om LBO te integreren in de lessen.
  - Afspraken borgen met betrekking op de methode Leefstijl.
  - Een voor SBO geschikt leerlingvolgsysteem met betrekking tot sociaal emotionele ontwikkeling invoeren.
  - Starten met een pilot "Rots en Water". De pilot evalueren, implementeren en afspraken borgen

- **Techniek:**
  - Beleid maken voor het kerndoel techniek. Invoering en ontdekken van de mogelijkheden van het ontdekkasteel en het borgen van afspraken m.b.t. het gebruik.

- **Kunstzinnige oriëntatie:**
  - Beleid ontwikkelen met betrekking tot cultuureducatie en de lessen waarmogelijk aansluiten op het thema.
  - Indien nodig gaan we ook op zoek naar een hoofdmethode voor muziek.

- **Bewegingsonderwijs:**
  - afstemmen op nieuwe regelgeving m.b.t. bevoegdheden leerkrachten.

- Beleidsstuk "zorgstructuur" en dyslexieprotocol op nemen in beleidsmap.

- Met samenwerkingsverband afspraken maken over opvang van leerlingen met leerling-gebonden financiering.

3. Personeelsbeleid

Inleiding

Personeelsbeleid is een item dat de laatste jaren sterk in de belangstelling staat. Logisch want het personeel zorgt tenslotte voor de uitvoering van het onderwijs. Een op elkaar ingespeeld team met goed en deskundig personeel is daarom cruciaal voor de kwaliteit van ons onderwijs.

Personeelsleden onderschrijven de visie/missie van De Tweern en brengen dat ook in praktijk. Bij de werving van nieuw personeel is de visie/missie daarom één van de uitgangspunten binnen de selectie.

Het personeelsbeleid kan niet los gezien worden van het integraal personeelsbeleidsplan (IPB), dat in gezamenlijkheid met de andere SBO-scholen van het bestuur is opgesteld en de komende jaren verder wordt uitontwikkeld. Het woord integraal duidt hierbij op afstemming en samenhang. Bij afstemming gaat het om afstemmen van de doelen van de school en de ontwikkeling van het individuele personeelslid. Bij samenhang moet worden gekeken naar de verschillende beleidsterreinen (onderwijs, personeel, financiën, organisatie en beheer), de verschillende instrumenten, die ter beschikking staan bij de vormgeving en uitvoering van het beleid, en de verschillende betrokkenen (bestuur, directie en personeel).

In het IPB-plan komen de volgende onderdelen aan de orde:

- Visie, missie en strategie
- Personeelsbeheer
- Werving, selectie en introductie
- Gesprekscyclus
- Competentieontwikkeling
- Beloning en arbeidsvoorwaarden
- Scholing en begeleiding
- Management en organisatie
- Arbobeleid
- Doelgroepenbeleid

Belangrijke onderdelen uit het personeelsbeleid van onze school zijn:

Formatiebeleid

De basis voor de jaarlijkse formatietoekenning is het bestuursformatieplan, dat jaarlijks wordt geactualiseerd. In dit bestuursformatieplan wordt aangegeven wat de beschikbare formatiegelden voor iedere school zijn op basis van meerjarenbeleid in relatie tot kansen en bedreigingen in de toekomst. Het beschikbare formatiebudget voor het onderwijsproces wordt voor het merendeel opgebouwd uit bijdragen van het Rijk en het samenwerkingsverband. Daarnaast zijn er gelden beschikbaar voor Personeel & Arbeidsmarkt, vervangingen (project plusleraar), projecten en bovenschoolse werkzaamheden voor het samenwerkingsverband.

De samenstelling van de formatie vloeit voort uit criteria van inzet, die gebaseerd worden op het leerlingenaantal in relatie tot onderwijskundig beleid. Daarbij dient wel voldaan te worden aan verplichtingen naar zittend personeel en i.v.m. overige afspraken met bijvoorbeeld het samenwerkingsverband.

Uiterlijk op 1-1-2008 worden functies in principe alleen nog toegekend op basis van een bestuurlijk functiehuis met een aparte uitwerking per onderwijssoort.

Normjaartaak en taakbeleid

Jaarlijks wordt voor ieder personeelslid in overleg een normjaartaak vastgesteld. Binnen de normjaartaak wordt een onderscheid gemaakt in onderwijzend personeel en in onderwijsondersteunend personeel al dan niet met lesgebonden of behandeltaken. Bij de taaktoedeling binnen alle normjaartaken streven we naar een evenwichtige verdeling van zowel structurele als tijdelijke algemene schooltaken.

Jaarlijks worden de verdeling van de algemene schooltaken en de inzet van de hoofdwerkzaamheden met het team besproken en verdeeld op basis van werkomvang, interesse, bekwaamheid, functie, mobiliteit, belastbaarheid en doelgroepenbeleid (beginnende medewerkers, senioren).

Het taakbelastingbeleid is gericht op het verminderen van de ervaren werkdruk/werklast (en daarmee voorkomen van uitval) middels het opsporen van formele en informele ongenoegens over de taakbelasting en het uitwerken van aanvaardbare oplossingen hiervoor.

Professionele communicatie door functioneringsgesprekken en beoordelingsgesprekken

Volgens de regeling functionerings- en beoordelingsgesprekken worden vaste gesprekken door de directie met ieder personeelslid gehouden om zo de ontwikkeling van ieder personeelslid in relatie tot de schoolorganisatie te optimaliseren.

De verslagen van de gesprekken worden bewaard volgens de wettelijke richtlijnen.

Persoonlijk ontwikkelingsplan

Ieder personeelslid stelt samen met de directie een persoonlijk ontwikkelingsplan (P.O.P.) op steeds voor een periode van 4 jaar. Hiervoor wordt het model van de stichting Respont gebruikt.

Een P.O.P. wordt opgesteld door afstemming van een persoonlijke reflectie op de eigen wensen, ambities, carrièreplanning en ontwikkelingsdoelen enerzijds op de visie en ontwikkeling van de school anderzijds.

Voor de school zijn uitgangspunt voor de ontwikkelingsdoelen:

- competentieprofiel van de stichting behorende bij ieders functie
- in te vullen taken voor de toekomst.
- verplichtingen in het kader van de wet BIO

Tijdens de jaarlijkse functioneringsgesprekken is het P.O.P. een vast gespreksonderwerp, zodat een P.O.P. ook in ontwikkeling kan blijven.

Nascholing

Vanuit het budget Personeel & Arbeidsmarkt wordt jaarlijks een budget aangewend voor teamgerichte en/of individuele nascholing in het kader van deskundigheidsontwikkeling en voor verplichtingen in het kader van de wet BIO.

- Scholing op teamniveau:

Parallel aan de schoolontwikkeling vindt tijdens de teamvergaderingen en studie(mid)dagen scholing op teamniveau plaats. Aan het begin van elk schooljaar wordt vastgesteld waarop deze scholing zich zal richten. De afgelopen jaren is er zo geïnvesteerd in het deskundiger maken van het team op het gebied van klassenmanagement, dyslexie, gedragsspecialisten en ontwikkelingsgericht werken.

De komende jaren willen we ons verder bekwamen op het terrein van de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen in relatie tot gedragsproblemen, ontwikkelingsperspectief, ontwikkelingsgericht/thematisch werken, (begrijpend) lezen en spelling

- Individuele scholing:

Uitgangspunt voor individuele scholing is het persoonlijk ontwikkelingsplan in relatie tot het schoolbeleid. Tot het schoolbeleid hoort voor leerkrachten o.a. het in bezit zijn van de vakstudie Speciaal Onderwijs. Hiertoe behoort ook specialistische scholing in het kader van specifieke deskundigheid voor de veranderende hulpvragen als gevolg van de te verwachten effecten van de invoering van passend onderwijs.

Coaching en begeleiding van (nieuwe) leerkrachten

Nieuwe leerkrachten worden in het eerste jaar op school begeleid middels een intern SVIB-traject (school-video-interactiebegeleiding). Ook zittende personeelsleden kunnen in aanmerking komen voor een SVIB-traject vanuit eigen hulpvragen of vanuit functioneringsgesprekken.

Wet BIO en het bekwaamheidsdossier

De Wet op de beroepen in het onderwijs (Wet BIO) gaat over de kwaliteit van het onderwijspersoneel. De wet bevordert dat het personeel tijdens hun loopbaan aan een minimum kwaliteit blijft voldoen. Werkgevers moeten hun personeel in staat stellen die kwaliteit te leveren.

In dit kader dient er van ieder personeelslid een bekwaamheidsdossier te worden opgebouwd, met daarin o.a.:

- het persoonlijk ontwikkelingsplan
- verslagen van functioneringsgesprekken
- verslagen van beoordelingsgesprekken
- afspraken met directie of bestuur over ontwikkeling
- afschriften van gevolgde cursussen

Werving en selectie

De procedure werving en selectie van de stichting Respont is van toepassing en ligt op school ter inzage.

Arbobeleid

Onder leiding van een preventiemedewerker op stichtingsniveau is er een arbowerkgroep werkzaam. Hierin hebben 2 leden van de Tweern zitting. Binnen deze werkgroep vindt afstemming plaats van de activiteiten in het kader van verantwoord arbobeleid. Zo worden jaarlijks BHV-(herhalings)trainingen georganiseerd en wordt er in de komende periode gewerkt aan een eenduidige format voor een plan van aanpak op basis van een RI&E.

Afspraken op bestuursniveau en ontwikkelingen worden in het schoolspecifieke Arboplan verwerkt. Tevens is er op school in dit kader een veiligheidsplan aanwezig

Doelgroepenbeleid

Op stichtingsniveau zijn afspraken gemaakt over evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in leidinggevende taken, minderhedenbeleid en seniorenbeleid conform de wettelijke eisen.

Ziekteverzuimbeleid

Op stichtingsniveau is een ziekteverzuimbeleidsplan opgesteld, hiervan is een exemplaar op school aanwezig.

Mobiliteitsbeleid

In ieders persoonlijk ontwikkelingsplan worden de persoonlijke ontwikkelingswensen en loopbaanplanning weergegeven. Om hier als werkgever bij te kunnen aansluiten kan mobiliteit zowel binnen de school als binnen de stichting Respont wenselijk zijn.

Binnen de school wordt jaarlijks in overleg met het team bekeken hoe binnen de toedeling van de werkzaamheden aan de wensen voldaan kan worden. Een lerende organisatie in het belang van goed onderwijs dient hierbij als uitgangspunt.

Binnen de stichting worden vacatures eerst binnen alle scholen van de stichting aangeboden en wordt een sollicitant in ieder geval uitgenodigd voor een gesprek.

Consequenties voor de meerjarenplanning

Voor deze schoolplanperiode zal m.b.t. personeelsbeleid in het belang van afstemming met de onderwijskundige ontwikkeling van de school er aandacht zijn voor met name:

- gezamenlijk gedragen taakverdeling en taaktoedeling in relatie tot draagkracht;
- versteviging van de persoonlijke ontwikkelingsplannen binnen de school
- Kerncompetenties Sbo onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel;
- teamgerichte nascholing;
- Verdere implementatie van de wet BIO en de daaruit vloeiende bekwaamheidsdossiers

4. Kwaliteitsbeleid

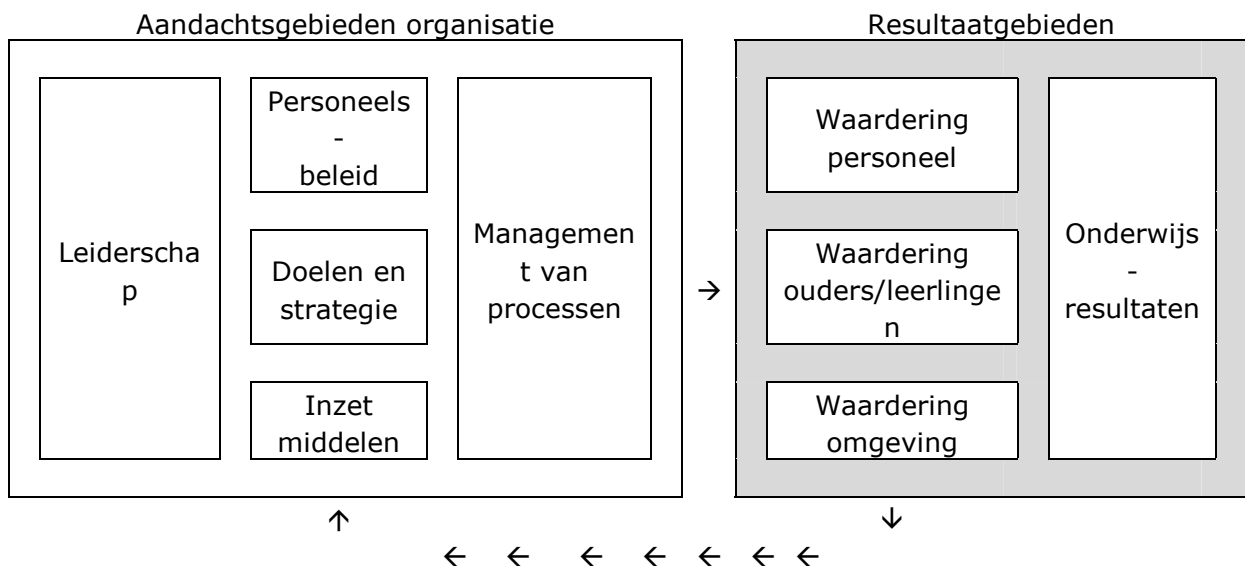
Inleiding

De 4 SBO-scholen binnen onze stichting Respont zijn tot een gezamenlijke opzet gekomen m.b.t. de inrichting van een systeem voor kwaliteitszorg.

Doel van onze kwaliteitszorg is het realiseren van de doelstellingen van onze school. De kern van kwaliteitszorg is te vangen in vijf vragen:

- Doen we als school de goede dingen?
- Doen we als school de goede dingen goed?
- hoe weet we dat als school?
- vinden anderen dat ook van ons?
- wat doen we als school met die kennis?

Om zicht te houden op de mate waarin we onze doelen bereiken, verzamelen we gegevens. Deze gegevens vormen de basis voor onze verbeteracties die zijn gericht op het nog beter realiseren van de schooldoelen. Binnen de SBO-scholen van Respont is bij de zorg voor kwaliteit het INK-model (Instituut Nederlandse Kwaliteit) leidraad. Dit biedt de gelegenheid om op een overzichtelijke manier gegevens te verzamelen en systematisch te werken aan ontwikkeling.

Bij onze kwaliteitszorg onderscheiden we drie fasen:

1. Systematisch werken aan steeds **Beter onderwijs**.
2. **Bijsturen** met gegevens van de resultaatgebieden.
3. **Borgen** van verbeteringen.

Ad 1. Systematisch werken aan steeds Beter onderwijs

Ons schoolteam werkt systematisch aan verbetering van het onderwijs met een meerjarenplan met beoogde resultaten die in elk geval betrekking hebben op de INK-resultaatgebieden. Het strategisch beleid is richting bepalend. Dit strategisch beleid is gebaseerd op:

- de bovenschoolse beleidskaders, verwoord in het bovenschools strategisch beleidsplan
- de missie / visie van de school

- de sterkte-zwakte analyse (SWOT), die gemaakt is naar aanleiding van de verzamelde gegevens over de resultaatgebieden van het INK-model
- Naast het meerjarenplan onderscheiden wij ook de jaarlijkse cyclus.

In het vierjarig traject onderscheiden wij de volgende stappen:

Stap 1.

Vaststellen van een missie en visie.

Tijdens enkele teambijeenkomsten en studiedagen hebben we als MT ingrediënten verzameld om de visie van de school te verwoorden. In die visie (zie hoofdstuk 1) zijn de wensen en behoeften van teamleden verwerkt. Deze zijn gerelateerd aan nieuwe ontwikkelingen in het onderwijs.

Stap 2.

Positie bepalen

Het bepalen van de positie vindt plaats op basis van de verzamelde van gegevens over de aandachts- en resultaatgebieden van het INK-model.

Deze gegevens verzamelt de school door middel van:

- eindevaluatie van het laatste jaarplan
- evaluatie van het voorgaande strategisch beleid vastgelegd in het schoolplan
- het meest recente inspectierapport
- de meest recente rapportage over de INK-resultaatgebieden. Dit is nader uitgewerkt in de paragraaf "bijsturen met gegevens van de resultaatgebieden" .
- een evaluatie-instrument om de INK-aandachtsgebieden in kaart te brengen.

Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het "Zelfevaluatie-instrument in het SBO."

Met de verzamelde gegevens maakt de directie éénmaal in de vier jaar een sterkte-zwakte-analyse. Dit wordt gedaan samen met een aantal direct betrokkenen. Hierbij valt te denken aan intern begeleider, een leerkracht, een bestuurslid, GMR lid, een ouder en een schooladviseur.

Stap 3.

Strategisch beleid bepalen.

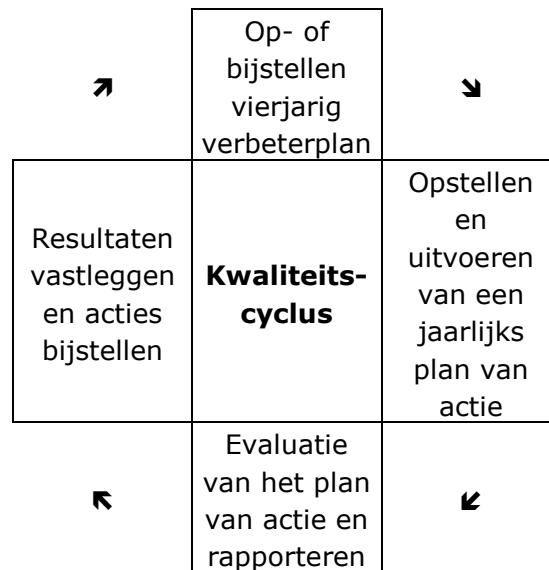
De visie en de resultaten van de positiebepaling zijn de bronnen voor het maken van strategische keuzes. Op basis hiervan wordt het strategisch beleid voor de komende 4 jaar opgesteld. Dit wordt door de directie geformuleerd en uitgewerkt tot een meerjarenplan. Naar aanleiding van het meerjarenplan wordt jaarlijks een actieplan opgesteld. In een teamvergadering wordt het meerjarenplan, onderdeel van het schoolplan, vastgesteld. Vervolgens stelt het bestuur het strategisch beleid en het meerjarenplan vast. De MR heeft instemmingsrecht.

Stap 4.

Uitvoering van het meerjarenplan.

Met het meerjarenplan verbetert de school systematisch het onderwijs. Op grond van het meerjarenplan volgt een jaarlijkse cyclus. De directie stelt ieder jaar een jaarlijks actieplan op, op basis van het meerjarenplan en de evaluatie van het voorgaande actieplan. Deze cyclus wordt hierna beschreven.

In schema:

In de jaarlijkse cyclus onderscheiden wij de volgende stappen:

Uitvoering van het jaarlijkse actieplan

Het jaarlijkse actieplan is richtinggevend voor de verbeteractiviteiten van de leraren. Als directie streven we naar maximale betrokkenheid van teamleden. Afhankelijk van het actiepunt kan gebruik gemaakt worden van:

- het maken van afspraken met individuele leraren (als onderdeel van de gesprekkencyclus) over resultaten die in het kader van het jaarlijkse actieplan moeten worden gerealiseerd;
- individuele leraren verantwoordelijk te maken voor het realiseren van bepaalde resultaten (pop gesprekken);
- de uitvoering van het plan te faciliteren vanuit het taakbeleid en middelen beschikbaar te stellen voor scholing en ondersteuning.

Teamleden die verantwoordelijk zijn voor het realiseren van de beoogde resultaten hebben zitting in een speciaal daarvoor aangestelde werkgroep en deze werkgroepen houden de voortgang van de acties bij in het logboek dat hoort bij het betreffende onderwerp.

Stap 1. De evaluatie van de resultaten

Jaarlijks vindt een tussenevaluatie en een eindevaluatie plaats.

Tussenevaluatie:

- de stand van zaken (met het logboek erbij);
- de nog uit te voeren acties;
- afspraken over het aanleveren van gegevens die aantonen dat het resultaat is gerealiseerd.

Eindevaluatie:

In overleg met het verantwoordelijke teamlid/werkgroep, neemt de directie besluiten over:

- de mate waarin het beoogde resultaat is bereikt;
- de benodigde vervolgacties;
- borgingsactiviteiten.

Stap 2. Het opstellen van het jaarlijks actieplan en het bijstellen van de meerjarenplanning

In de periode mei /juni belegt de directie een teamvergadering / evaluatiedag. Hierin komen aan de orde, mede naar aanleiding van stap1:

- een overzicht van de resultaten van het jaarlijks actieplan.
- een overzicht van de nog benodigde acties.
- een voorstel voor het jaarlijks actieplan voor het komende jaar en eventuele bijstelling van de meerjarenplanning.

Met het team wordt een besluit over het jaarlijks actieplan genomen voor het komend jaar en het eventueel aangepaste meerjarenplan. Het besluit wordt opgenomen in het totaalplan voor het nieuwe schooljaar.

Voor evaluatie wordt gebruik gemaakt van het meerjarenplanschema van hoofdstuk 5 van het schoolplan

Het jaarlijks actieplan bestaat uit:

- de verbeterpunten voor het komende jaar met de beoogde SMART-geformuleerde (tussen-) resultaten;
- de te ondernemen activiteiten (met planning) om deze resultaten te realiseren;
- de verantwoordelijke voor het eindresultaat;
- een eventuele begroting van de kosten;
- de wijze waarop wordt nagegaan of het resultaat is gerealiseerd met data voor een tussenevaluatie en eindevaluatie;
- een geactualiseerd overzicht van de uitgevoerde acties . (uit de logboeken van elke werkgroep).

Stap 3. Rapportage

De directie rapporteert over de resultaten aan team, directiebestuur, bestuur en MR. Het rapport omvat een overzicht van de behaalde resultaten met eventuele nog benodigde acties, het actieplan voor het volgende jaar en het bijgestelde schoolontwikkelingsplan (bijgestelde meerjarenplanning). Het bestuur stelt de rapportage vast.

De directie neemt de resultaten van het actieplan op in het kwaliteitshandboek.

Een samenvatting daarvan wordt opgenomen in de schoolgids.

Ouders krijgen een aangepaste rapportage.

Ad 2. Bijsturen met de gegevens over de resultaatgebieden

We sturen de meerjarenplanning bij met de resultaten van de jaarlijkse actieplannen. Daarnaast verzamelen we tijdens een periode van vier jaar, die parallel loopt met de uitvoering van het meerjarenplan, regelmatig gegevens over vier resultaatgebieden. Dit geeft een betrouwbaar beeld van de positie van de school en stelt de directie in de gelegenheid om tussentijds maatregelen te nemen voor verbetering. De vier resultaatgebieden (zie ook het INK-model) zijn:

1. waardering van ouders en leerlingen;
2. waardering van personeel;
3. onderwijsresultaten;
4. waardering omgeving.

Het verzamelen van gegevens over de waardering door ouders en leerlingen en personeel (ad. 1. en 2.)

Hierbij maken we gebruik van de volgende instrumenten:

- *de KWIN.*

De KWIN is een tevredenheidsmeting onder ouders, (bovenbouw)leerlingen en personeel. We nemen deze iedere vier jaar af bij alle ouders, leerlingen in de bovenbouw en alle teamleden. Eenmaal in de twee jaar wordt deze steekproefsgewijs afgenomen bij ouders en leerlingen. De laatste keer was in december 2006.

Nadat deze zijn verwerkt in een sterkte / zwakte analyse bespreken we de resultaten in een teambijeenkomst. Ouders krijgen een overzicht van de resultaten van de enquête met de bijbehorende verbeteracties.

- *het functioneringsgesprek.*

De tevredenheid van het personeel komt in het functioneringsgesprek aan de orde. Dit onderdeel van het gesprek komt aan de orde met vooraf vastgestelde vragen over de beoogde resultaten van het laatste actieplan. Indien mogelijk maakt de directie direct afspraken over eventuele verbeteracties.

Rapportage

De directie vat de resultaten van de gesprekken geanonimiseerd samen en rapporteert hierover tijdens de jaarlijkse evaluatiebijeenkomst. De hieruit voortvloeiende verbeteracties nemen we op in het jaarlijks actieplan.

Onderwijsresultaten (ad. 3)

We verzamelen gegevens over leerresultaten voor:

1. de afstemming van het dagelijkse onderwijs;
2. het volgen en plannen van de ontwikkeling van leerlingen;
3. het bewaken/ evalueren van de opbrengsten van ons onderwijs.
(ontwikkelingsprofiel)
4. rapportage aan ouders/ verzorgers

ad. 1. De afstemming van het dagelijkse onderwijs:

Hiervoor gebruiken we meestal kwalitatieve, niet gestandaardiseerde gegevens:

- methodegebonden toetsen
- observaties
- analyse van schriftelijk werk
- persoonlijke gesprekjes

ad. 2. Het volgen en plannen van de ontwikkeling van leerlingen:

De instrumenten die we gebruiken om ons totale onderwijs af te stemmen gebruiken we ook om de ontwikkeling te plannen en te volgen. We maken hierbij gebruik van:

- methode onafhankelijke toetsen, observaties en volgmodellen
- Groepsplannen
- Individuele handelingsplannen

Ad. 3. Het bewaken van de opbrengsten van ons onderwijs:

Alle gegevens met betrekking tot leerresultaten worden vastgelegd in en gerapporteerd vanuit het digitale web-based leerlingvolgsysteem "Parnassys".

Drie keer per jaar presenteert de verantwoordelijke groepsleraar de resultaten van zijn/haar groep in het zorgteam (commissie van begeleiding inclusief intern begeleider, aangevuld met bouwcollega's):

Tijdens de start-, voortgang- en eindbesprekingen.

Het zorgteam neemt een besluit over eventuele maatregelen op groeps- en/of op schoolniveau.

Besluiten over individuele leerlingen nemen we in de zorg(leerling)bespreking.

Het ontwikkelingsperspectief van de leerlingen speelt hierbij een cruciale rol!

Waardering omgeving (ad. 4.)

Onze SBO is in haar bestaan voor belangrijke mate afhankelijk van haar positie in het samenwerkingsverband in de Bevelanden. Het is dan ook van groot belang om goed zicht te hebben op de waardering die de scholen binnen het samenwerkingsverband hebben voor onze SBO.

We gebruiken hier de onderstaande bronnen, instrumenten of werkwijzen voor:

- De Toolkit ZEK
- Overleg aan de hand van vooraf opgestelde vragen met Voortgezet Onderwijs.
- Inspectierapport

In- en uitstroomgegevens van de leerlingen gelden als indicator. De directie neemt jaarlijks het initiatief voor het verzamelen van gegevens over de in- en uitstroom van leerlingen. Daarnaast verzamelt zij gegevens over de kenmerken van onze leerlingenpopulatie. Indicatoren zijn:

- aanmeld- en plaatsingsgegevens van leerlingen via de PCL
- ontwikkelingen in ons Samenwerkingsverband
- uitstroomgegevens van leerlingen die de school verlaten (tussentijds en aan het eind)

De directie rapporteert hierover aan team en het bestuur.

Ad 3. Borgen van onderwijskundige ontwikkelingen

Voor het borgen van verbeteringen worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Wij hebben een *kwaliteitshandboek* (in ontwikkeling), waarin werkwijzen, procedures en afspraken zijn vastgelegd;
- Tegen het eind van ieder schooljaar houden wij een evaluatiedag. Hierin wordt het jaarlijks actieplan geëvalueerd en besluiten genomen over welke ingevoerde verbeteringen worden vastgelegd in het kwaliteitshandboek.
- Ieder jaar worden klassenobservaties uitgevoerd waarin onderwijskundige ontwikkelingen worden geobserveerd. (Door directie en IB-ers)
- Periodiek overleg tussen leraren en de verantwoordelijke voor een bepaald traject (IB-ers, directielid, dan wel de voorzitter van een werkgroep die belast is met de invoering van een verbetertraject dan wel een afgevaardigde van een kwaliteitsgroep)
- Tijdens functioneringsgesprekken worden onderwijskundige ontwikkelingen aan de orde gesteld.

Consequenties voor de meerjarenplanning

In hoofdstuk 5 beschrijven wij de meerjarenplanning volgens een vaststaande kwaliteitscyclus. We hanteren hiervoor het INK-model.

Onderwerpen met betrekking tot de kwaliteitscyclus:

- Jaarlijkse actieplan opstellen tbv alle schooleigen factoren (onderwijskundig beleid, personeelsbeleid, financieel beleid e.d)
- Evalueren, borgen en verbeteren/ bijstellen van onderwijskundige zaken: middels toetsgegevens en rapportages vanuit de zorgstructuur besprekingen
- Inplannen van de SBO zelfaudit tbv teamleden
- Inplannen van tevredenheidsmeting tbv ouders/ verzorgers en leerlingen, middels de KWIN.
- Samenstellen van het kwaliteitshandboek ter borging van alle goedlopende kwaliteitsonderdelen
- In kaart brengen van de omgevingsfactoren en metingen, middels de ZEK (Zelfevaluatiekader) en inspectierapportage
- Werkwijze vaststellen m.b.t. interviews met kinderen
- Plaats van ons sbo in het samenwerkingsverband beschrijven en de acties om te komen tot een expertisecentrum.

5. Meerjarenplanning

Inleiding

In dit hoofdstuk geven wij een overzicht van de veranderingsonderwerpen in de komende schoolplanperiode. Daarbij wordt zo concreet mogelijk aangegeven welke activiteiten wij ten aanzien van deze onderwerpen in de komende 4 jaren nastreven.

Vervolgens geven we in een globale planning aan wanneer deze onderwerpen aan de orde zullen komen.

Aan het eind van dit overzicht volgt een beschrijving over de manier waarop we prioriteit geven aan de veranderingen middels werk-, taak en kwaliteitsgroepen.

Traject implementatie onderwijskundige ontwikkelingen 2007-2011

	2 ^e helft 2007	1 ^e helft 2008	2 ^e helft 2008	1 ^e helft 2009	2009-2010	2010-2011
HST 1 Opdracht school	HST 1 Opdracht school	HST 1 Opdracht school	HST 1 Opdracht school	HST 1 Opdracht school	HST 1 Opdracht school	HST 1 Opdracht school
Missie/ visie aspecten	Opnemen in jaarplan en implementatie	implementatie	borgen	borgen	borgen	borgen
Parnassys, leerlingenzorg en ontwikkelingsperspectief (zie ook bij leefstijl dig.lvs) Ped. klimaat en veiligheid	Implementatie in klassen en bij oop. Studiedag voor IB, CvB en Dir voor o.p.p.	Evaluatie digitaal llvs en implementatie opp in zorgstructuur. Zorgstructuur optimaliseren	Bijstellen en borging	borgen	borgen	borgen
Groepsorganisatie zaken en interactie met lln	Optimale groepssamenstelling verkrijgen . Stabiliteit na herfstvakantie	Uitbreiding met 1 groep bij sterke groei per 1-1-08. Aandacht voor meer feedback aan en zelfreflectie van lln	Implementatie	borgen	borgen	borgen
Ontwikkelingen plaats SBO in het samenwerkingsverband: -leescentrum - -observatiecentrum -jonge risicolln -Time outfunctie- -parttimeopvang van lln - orthotheek- functie -	Oriëntatie op Plan/wet "passend onderwijs" Kennis nemen van en ondersteuning krijgen middels SBO werkverband	Bepalen plaats en taken SBO	Beleid om SBO om te vormen tot Expertisecentrum	Implementatie	Borging en implementatie	Borging en implementatie

	2 ^e helft 2007	1 ^e helft 2008	2 ^e helft 2008	1 ^e helft 2009	2009-2010	2010-2011
HST 2 Onderwijs- kundige vormgeving	HST 2 Onderwijs- kundige vormgeving	HST 2 Onderwijs- kundige vormgeving	HST 2 Onderwijs- kundige vormgeving	HST 2 Onderwijs- kundige vormgeving	HST 2 Onderwijs- kundige vorm- geving	HST 2 Onderwijs- kundige vorm- geving
Oriëntatie op de wereld en jezelf 1: <i>Thematisch ond./ OGO</i>	O-bouw: borging M/B-bouw 1 thema	O-bouw: borging M/B-bouw 1 thema	O-bouw: borging M/B-bouw implementatie	O-bouw: borging M/B-bouw implementatie	O-bouw: borging M/B-bouw implementatie	O-bouw: borging M/B-bouw implementatie
Oriëntatie op de wereld en jezelf 2: <i>Levensbesch. Ond.</i>	afronden onderzoeksfase	uitprobeerfase / besluit over keuze	implementatie	implementatie / evaluatie	implementatie	borging
Oriëntatie op de wereld en jezelf 3: <i>leefstijl Pilot "rots en water "</i>	Invoeren llvs ZIEN)via Parnassys Scholing medewerkers en uitprobeerfase starten	implementatie	borging	borging	borging	borging
Techniek	Pilot gestart met subsidie voor SBO's, Start ontwikkelen beleid	Beleid voorleggen en implementeren	Evaluatie en verder implementatie	Borgen	Borgen	Borgen
Nederlands: Ned. Taal algemeen		wergroep: verkenning afstemming overige vakken	ontwikkelen voorstellen aanpassing taalprogramma	uitprobeerfase / opstart	implementatie / evaluatie	borging
Nederlands 1: <i>Begrijpend lezen</i>	opstart	opstart	invoeringsimplementatie	invoeringsimplementatie	evaluatie/ borging	borging
Nederlands 2: <i>Lezen/Lisbo</i>	start invoeringsafspraken Hulp vanuit CED-R'dam	implementatie/ evaluatie	afstemmingimplementatie	borging	borging	borging
Nederlands 3: <i>Dyslexie-protocol</i>	Scholing en coaching tbv dyslexie protocol	afstemming met lezen en spelling	borging	borging	borging	borging
Nederlands 4: <i>Spelling</i>	implementatie	implementatie / evaluatie	verdere implementatie	verdere implementatie	borging	borging
Rekenen - wiskunde		wergroep: afstemmen / borging huidige materialen	Aanpassing??	borging	borging onderzoek vernieuwing methode?	borging

	2 ^e helft 2007	1 ^e helft 2008	2 ^e helft 2008	1 ^e helft 2009	2009-2010	2010-2011
Kunstzinnige Oriëntatie	Beleid ontwikkelen voorleggen	Beleid maken	Beleid uitproberen Zoektocht naar beleid muziekonderwijs	Beleid implementatie Werkgroep muziekonderwijs aan de slag	Evalueren/ borgen	Borgen
Bewegingsonderwijs	Inventarisatie bestuursbreed aantallen onbevoegden	Beleid ter overbrugging en scholing tbv onbevoegden.	Scholing starten	Scholing, afronding en borgen	borgen	borgen

HST 3 Personeelsbeleid	HST 3 Personeelsbeleid	HST 3 Personeelsbeleid	HST 3 Personeelsbeleid	HST 3 Personeelsbeleid	HST 3 Personeelsbeleid	HST 3 Personeelsbeleid
Personeelsbeleid: -Wet BIO -Gesprekkencyclus -Bekwaamheids dossier -Kerncompetenties SBO -Nascholing en -Arbozaken -Veiligheid	-Verbeteren opzet gesprekken: fg's, pop, beoordeling -Aanleggen bekwaamheids dossiers -Scholingsplanopzet.	Implementatie van gesprekkenbeleid -Actualiseren veiligheidsbeleid -Actualiseren/ uitvoeren Arboplan	Implementatie evaluatie en borging	borging	borging	borging

HST 4 Kwaliteit	HST 4 Kwaliteit	HST 4 Kwaliteit	HST 4 Kwaliteit	HST 4 Kwaliteit	HST 4 Kwaliteit	HST 4 Kwaliteit
Kwaliteitscyclus en zorg: -Kwaliteitshandboek -Leerlijnen -effectieve leertijd -Autonomievergroting -Kwin, -zelfaudit SBO	Opnemen in jaarplan , inventarisatie en implementatie. Kwaliteitshandboek ontwikkelen	Implementatie -Kwaliteitshandboek verder invoeren en uitbouwen -Afname zelfaudit SBO	Implementatie Afname Kwin tbv leerlingen en ouders	Borgen Afname zelfaudit SBO	borgen	Borgen Afname gehele Kwin Afname zelfaudit SBO
Samenwerkingsverband	Overleg mbt zaken genoemd in Hst.1	Bestuur, coördinatieteam, PCL, Zorgplatform verder vormgeven				

Onze schoolorganisatie kent een structuur van werkgroepen, taakgroepen en kwaliteitsgroepen:

Werkgroep: Deze wordt samengesteld uit teamleden op grond van deskundigheid en/of afvaardiging vanuit een bouw. De opdracht die een werkgroep krijgt is meestal gericht op een onderwijskundige ontwikkeling en wordt SMART geformuleerd. Na borging zal de werkgroep worden ontbonden.

Taakgroep: Samengesteld uit belangstellenden en/of afvaardiging vanuit een bouw. Deze groep heeft een specifieke taak als opdracht en dat kan jaarlijks dezelfde zijn: voorbeelden zijn o.a het organiseren van bepaalde vieringen en activiteiten bij bepaalde gelegenheden. (kerstmarkt, Sint Nicolaas, kamp, kinderboekenweek etc.)

Kwaliteitsgroep: Een dergelijke groep neemt de zorg op zich voor een bepaald vakgebied of een bepaalde ontwikkeling. Samenstelling vanuit het team op basis van deskundigheid, specialiteit en interesse. Een kwaliteitsgroep bewaakt in de meeste gevallen een belangrijke didactische ontwikkeling. Er is geen sprake van een SMART gerichte opdracht. Wel wordt zorg gedragen voor jaarlijkse evaluaties met mogelijke aanpassingen van beleid en werkwijzen. Een voorbeeld van een kwaliteitsgroep is de dyslexie/leesgroep. Een kwaliteitsgroep kan echter tijdelijk tot een werkgroep worden gevormd.

De volgende werkgroepen zijn momenteel actief:

- Levensbeschouwelijk Onderwijs (LBO)
- Dyslexie/ lezen/ begrijpend lezen (Hierin hebben leden van de kwaliteitsgroep zitting in)
- Leefstijl
- Spelling
- Techniek
- Rekenen
- OGO (voor mibo en bobo):
- Cultuur
- Parnassys/Opp: ZIEN
- SWV/passend onderwijs

Taakgroepen zijn: Activiteitencommissie t.b.v. jubilea teamleden, feesten en vieringen.

Kwaliteitsgroepen zijn er voor: Dyslexie /lezen; Taal en rekenen.

In het najaar van 2007 zal vanuit dit schoolplan een jaarplan gemaakt worden en zullen genoemde groepen uitvoering geven aan de prioritering.

Het jaarplan zal als bijlage steeds aan het schoolplan worden toegevoegd. Een voorbeeld wordt hieronder toegevoegd

Onderwerp 1 Lezen/Lisbo
Motivatie: Een presentatie vanuit het CED te Rotterdam in november 2006 heeft ertoe geleid dat veel enthousiasme werd gevormd om dit in te voeren voor de middenbouw. De jaarlijkse vorderingen van de leesniveaus van onze leerlingen en de heldere werkwijze geeft unaniem extra energie om hierin te investeren.
Doel: In juni 2008 is Lisbo in alle M-bouwgroepen ingevoerd. Alle leerkrachten/assistenten zijn goed op de hoogte van de werkwijze en werken conform de afspraken. De werkwijze is vastgelegd in het kwaliteitshandboek
Beoogd resultaat: De werkgroep lezen/dyslexie zal in schooljaar 2007-2008 de middenbouw collega's zodanig begeleiden en ondersteunen dat Lisbo geborgd kan worden voor het schooljaar daarop. Tevens zal een start worden gemaakt m.b.t. het optimaliseren van het aanvankelijk leesproces en een antwoord verwacht worden op de leesontwikkeling van de niveaus AVI 9+ en begrijpend lezen.

De overige onderwerpen worden in het jaarplan geformuleerd.